Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 21. i 22. Dnia 22. Listopada 1880. VII. rocznik.

SPRAWOZDANIE
Patronatu Związku stowarzyszeń
za czas od 1. września 1878. do 31. października 1880.

Dwa lata upłynęło od chwili, kiedy miałem zaszczyt na tém miejscu zdawać sprawę przed Szanownem Zgromadzeniem. W tym czasie rozwój stowarzyszeń naszych odbywał się prawidłowo, stosunki kredytowe zmieniały się coraz ku lepszemu, zaufanie publiczności do instytucyi naszych wzrasta, kapitały obrotowe pomnażają się — słowem w każdym względzie widzimy rzeczywisty, a znaczny postęp.

Towarzystwa zaliczkowe, w których suma pożyczek rozdanych wynosiła z końcem 1874. roku 1,838.000 zł., miały z końcem 1875. r. podwójną, bo 3,717.000 zł. wynoszącą sumę pożyczek. Odtąd wzrasta stan pożyczek wprawdzie nie tak szybko, lecz nieustannie, i wynosi

z końcem 1876. roku 4,818.000 zł.
„ 1877. „ 5,687.000 „
„ 1878. „ 6,052.000 „
„ 1879. „ 7,281.000 „

Ilość tych towarzystw również wzrasta, a najnowszy rocznik dra Zgórskiego wykazuje już 117 towarzystw zaliczkowych, podczas gdy rocznik poprzedni tylko 99 stowarzyszeń wykazywał.

Staraniem Patronatu było poruszać myśl założenia stowarzyszeń we wszystkich miejscowościach, gdzie się przedstawiały odpowiednie ku temu warunki, udzielać zgłaszającym się osobom potrzebnych informacyi, interweniować przy założeniu przez swego delegata. W ciągu ubiegłego dwulecia powstało dwadzieścia nowych stowarzyszeń zaliczkowych, a mianowicie:

W Białéj, Bochni, Bołszowcu, Bursztynie, Bełzie, Haliczu, Jaryczowie, Jaworowie, Krościenku, Kulikowie, Kańczudze, Krakowcu, Makowie, Milówce, Podgórzu, Przeworsku, Wiśniczu, Załuczu i Żurawnie.

Wszędzie, z wyjątkiem Białéj i Załucza, delegaci Związku interweniowali przy założeniu.

Ta właśnie czynność Patronatu była nieraz przedmiotem krytyki i zarzucano, że jest już dość stowarzyszeń, że więc zanadto pochopnie zabiéra się Patronat do organizowania nowych towarzystw.

Przedewszystkim pozwalam sobie zauważyć, że dyrektywą dla nas była uchwała ogólnego zgromadzenia delegatów, wskazująca, iż starać się należy, aby w każdym powiecie sądowym przynajmniéj jedno towarzystwo istniało.

Nie można téż uważać ilości naszych towarzystw zaliczkowych za dostateczną, skoro widzimy, że istnieją całe obszary kraju, jak np. Podole, gdzie czynność towarzystw zaliczkowych jest jeszcze bardzo nieznaczną.

Jeżeli w Czechach, obejmujących znacznie mniejszy obszar i posiadających daleko lepsze środki komunikacyjne, istnieje 233 stowarzyszeń zaliczkowych czeskich (oprócz niemieckich), jeżeli milionowa ludność słowiańska na Morawie utworzyła 200 towarzystw zaliczkowych, to nie można twierdzić, że w Galicyi na przeszło 1300 mil kwadratowych obszaru i przeszło 6 milionów ludności, wystarczy sto kilkanaście towarzystw zaliczkowych.

Tak pod względem zakładania nowych stowarzyszeń, jak też i co się tyczy zasilania istniejących towarzystw kapitałem obrotowym, wiele jeszcze, bardzo wiele brakuje, zanim stowarzyszenia nasze oddawać będą społeczeństwu w całéj pełni te korzyści, jakie w innych krajach z dobroczynnéj działalności takich instytucyi już się okazały.

Jeżeli bowiem zważymy, że z ogólnéj sumy pożyczek, wynoszącéj 7,281.000 zł. z końcem r. 1879. przypada na towarzystwa, udzielające kredytu tylko właścicielom dóbr ziemskich przeszło dwa miliony, na towarzystwa urzędnicze blisko 400.000 zł., na towarzystwa utworzone przez ludność izraelicką przeszło 400.000 zł.; to przekonamy się, że towarzystwa, które udzielają kredytu najbardziéj potrzebującym go warstwom społeczeństwa, tj. rękodzielnikom i drobnym przemysłowcom, tudzież ludowi wiejskiemu, rozdały nie wiele nad 4 miliony zł. pożyczek. Jeżeli daléj uwzględnimy, że wiele

towarzystw czynność swoją ogranicza przeważnie na miasta, to dojdziemy do przekonania, że lud wiejski bardzo mało dotychczas korzysta z kredytu w tow. zal. Statystyka członków towarzystw wykazuje tylko 18.400 włościan, podczas gdy bank włościański ma 60.000 dłużników. Ile zaś na tém polu zdziałaćby można — przekonuje nas, nie sięgając już po za granice kraju, przykład tych powiatów, gdzie najwcześniéj i najgorliwiéj zaczęto zajmować się kredytem dla ludu wiejskiego Tow. Dąbrowskie ma dziś przeszło 200.000 zł., tow. Brzeskie 175.000 zł., tow. w Nowym Sączu, należące do młodszych, 115.000 zł. rozdanych pożyczek. Mniemam, iż nie powiem za wiele, twierdząc, że przeciętnie w każdym powiecie możnaby bezpiecznie ulokować zł. 100.000 między ludem wiejskim — z korzyścią dla potrzebujących kredytu — co czyniłoby przeszło siedm milionów na cały kraj. Obecnie zaś stan pożyczek, przez towarzystwa zaliczkowe włościanom rozdanych, zapewne dwóch milionów zł. nie dosięga.

Jest jeszcze wiele powiatów, w których nie ma żadnego towarzystwa zaliczkowego, i gdzie starania Patronatu o założenie towarzystw zaliczkowych dotychczas pożądanego skutku nie odniosły.

Nadaremnie starał się Patronat o założenie tow. w Myślenicach, Ropczycach, Czortkowie, Dolinie, Trembowli, Tarnopolu, daléj w wielu miejscowościach, gdzie jest siedziba sądów powiatowych. Jest zatém jeszcze wiele do czynienia, zanim dostateczna liczba stowarzyszeń, potrzebom naszym odpowiednia, utworzoną zostanie.

Wszystkie nowo powstałe stowarzyszenia należą do Związku; z pomiędzy dawniéj istniejących przystąpiły towarzystwa zaliczkowe w Jarosławiu, Kolbuszowéj i Łańcucie, dalej spółka rolnicza w Stani ławowie i towarzystwo produkcyjne krawców w Cieszynie, tak że obecnie 80 stowarzyszeń do Związku należy.

Pod względem ułatwienia stosunków kredytowych mamy zaznaczyć ważną zmianę, a mianowicie otwarcie kredytu w banku austro-węgierskim i wprowadzenie t. z. korespondencyjnego kredytu w téj instytucyi. Do téj nader pomyślnéj dla nas zmiany przyczyniła się zapewne także interwencya Wydziału krajowego, który w piśmie do banku austro-węgierskiego nader gorąco stowarzyszenia nasze zalecił — za co téj najwyższéj autonomicznéj władzy wszelkie uznanie się należy.

Galicyjska kasa oszczędności, pomimo przeszkód stawianych ze strony rządu, a znanych Szan. Panom z okólnika Ministerstwa, ogłoszonego w „Związku“, nie przestała zasilać kredytem stowarzyszenia, a mianowicie w drodze reeskontu weksli.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń nie odmawia również kredytu nowo powstającym towarzystwom w formie nader dla nich dogodnéj.

Wreszcie Towarzystwo zaliczkowe lwowskie w coraz większych rozmiarach i pod coraz dogodniejszymi warunkami udziela stowarzyszeniom kredytu, co spowodowało Wydział Związku do przedłożenia Szanownemu Zgromadzeniu wniosków, zmierzających do tego, aby utworzyć koło kredytowe, oparte o stowarzyszenie lwowskie.

Sprawa podatkowa dotychczas nie rozstrzygnięta. Wszystkie towarzystwa są nader przeciążone wymiarem podatków, o wiele przewyższającym ich siły. Szczególniéj obarczone są te stowarzyszenia, które działają na lud wiejski. Gdy bowiem towarzystwa, udzielające kredytu rękodzielnikom i przemysłowcom, mogą z dochodu brutto potrącać te odsetki, które zapłacili dłużnicy, podlegający podatkowi zarobkowemu, przez co podatek stowarzyszeń w miastach większych znacznie się obniża — nie mogą towarzystwa, udzielające kredytu przeważnie rolnikom, z tego przywileju wiele korzystać.

Nader wielką niesprawiedliwością jest także i to, iż władze finansowe nie pozwalają potrącać z dochodu brutto pensyi członków zarządu stowarzyszeń.

Bardzo wiele towarzystw udawało się zatém do nas o ułożenie im rekursów w sprawach podatkowych, co téż dawało wiele zajęcia dla naszego biura. Obecnie kilka spraw, przeprowadzonych przez dwie piérwsze instancye, przedłożono ministerstwu skarbu.

Ostatecznego jednak pomyślnego załatwienia téj sprawy tylko w drodze ustawodawczéj oczekiwać można, a nie tracimy nadziei, że Izba deputowanych Rady państwa, gdzie wkrótce rzecz ta przedłożoną będzie, uwzględni słuszne nasze żądania.

Lustracye towarzystw zaliczkowych odbywał najczęściéj dr. Zgórski i zdawał sprawę ze swéj czynności w czasopiśmie „Związek“, co stowarzyszeniom dawało sposobność poinformowania się w wielu kwestyach.

Oprócz dra Zgórskiego podjęli się także inni delegaci téj czynności, a mianowicie p. Żabicki odwidzał towarzystwo w Toporowie, p. Ritterschild towarzystwo w Dobromilu, dr. Gerstman towarzystwo w Krościenku, a p. Wł. Smolka towarzystwo w Zakliczynie.

Co się tyczy publicystyki, musimy znowu wymienić dra Zgórskiego, który z niestrudzoną gorliwością i wytrwałością zajmował się wydawnictwem czasopisma „Związek“ nie mniéj téż wydawał „Roczniki stowarzyszeń“, te cenne statystyczne publikacye, których wartość nietylko w kraju, ale i za granicą powszechnie uznaną została. Zakupił téż Wydział krajowy stósowną ilość tych roczników dla użytku Sejmu.

W skutek osobistéj inicyatywy ś. p. Pajączkowskiego zawiązały się dwie spółki handlowo-rolnicze, celem wyzwolenia naszego handlu płodami rolniczemi od szkodliwego pośrednictwa. Stanisławowska spółka prawidłowo się rozwija, a w roku bieżącym przyniosła już należącym do niéj ziemianom znakomite korzyści. Lwowska spółka zaś nie mogła wejść w życie częścią

z powodu niedostatecznych funduszów, częścią zaś z powodu trudności pozyskania odpowiednich do zarządu osób, a po śmierci swego nieodżałowanéj pamięci założyciela, postanowiła rozwiązać się. Nie były jednak i te starania bezowocne, gdyż w skutek licznych w téj sprawie narad i dyskusyi rozpowszechniło się między obywatelstwem ziemskiém przekonanie o potrzebie spółek handlowo-rolniczych tak dalece, iż zapewne już wkrótce będzie założony we Lwowie rolniczy dom komisowy, z kapitałem znaczniejszym, aniżeli posiadała spółka przez ś. p. Pajączkowskiego zawiązana.

Stowarzyszenia spożywcze nie mogą się rozwinąć, gdyż nie ma u nas téj jednolitéj ludności fabrycznéj, która dostarcza najsilniejszego kontyngensu do takich towarzystw, jak to widzimy w Czechach. Jedno tylko lwowskie towarzystwo spożywcze, dzięki niestrudzonéj gorliwości zarządu, rozwija się pomyślnie.

Z towarzystw produkcyjnych tylko dwa u nas istnieją, a mianowicie: towarzystwo przemysłowe i drukarnia związkowa. Oba są obarczone podatkami tak wygórowanemi, że ciężar ten zagraża istnieniu tych stowarzyszeń. Nie można téż spodziéwać się, aby więcéj podobnych towarzystw powstawało, dopóki sprawa podatkowa w drodze ustawodawczéj uregulowaną nie zostanie.

Na tem kończę — wyrażając nadzieję, że obecne zgromadzenie stanowić będzie ważną chwilę w dziejach rozwoju stowarzyszeń — a że tak będzie — świadczy nader żywe zajęcie się doniosłemi sprawami, zamieszczonemi na porządku dziennym, tudzież tak liczne szanownych panów zebranie.

We Lwowie, dnia 31. października 1880.

Dr. T. Skałkowski,
Zastępca Patrona stow. zar. i gosp.

Protokoły

z VI. Walnego Zgromadzenia Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, odbytego w dniach 31. października i 1. listopada 1880 r., w gmachu Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Posiedzenie I. dnia 31. października 1880.

Początek o godzinie $9\frac{1}{2}$ rano.

Obecni:

Zastępca Patrona, p. Dr. Skałkowski Tadeusz;

Przewodniczący Wydziału, p. Dr. Maly Karol;

Członkowie Wydziału pp.: Dr. Goldman Bernard i Żabicki Antoni.

Jako przedstawiciele stowarzyszeń pp.: Biechoński Wojciech, za Towarz. zaliczkowe w Gorlicach; Brześciański Sylwery, za Kasę zaliczkową „Nadzieja“ w Sądowéj Wiszni; Bułharyn Adam, za Towarzystwo zaliczkowe urzędników pocztowych we Lwowie; Dr. Burzyński Edmund, za Kasę zaliczkową w Bursztynie; Dr. Gerstmann Teofil, za Kasę zaliczkową w Krościenku nad Dunajcem; Jaworowski Hilary, za Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie; Kellermann Józef, za Kasę zaliczkową „Nadzieja“ w Kańczudze; Kobuzowski Floryan za Kasę zaliczkową „Wiara“ w Tyśmienicy; Konopka Jan, za Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie; Kornberger Adolf, za Towarzystwo zaliczkowe w Rohatynie; Dr. Krówczyński Maryan, za Towarzystwo wzajemnego kredytu we Lwowie; Kukawski Leopold, za Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu; Kukiel Adolf, za Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowie i Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Pilznie; Lang Jan, za Towarzystwo zaliczkowe i przemysłowe w Samborze i Towarzystwo zaliczkowe w Wykotach; Lech Władysław Wacław, za Bialsko-Bielskie stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“ w Białéj, Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Cieszynie i Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc“ w Podgórzu; Dr. Maly Karol, za Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie; Dr. Maramorosz Kajetan, za Towarzystwo zaliczkowe w Kołomyi; Merunowicz Teofil, za Kasę zaliczkową „Nadzieja“ w Jaryczowie nowym i Towarzystwo zaliczkowe w Mościskach; Międlicki Władysław, za Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce; Ornstein Alfred, za Stowarzyszenie kredytowe „Oszczędność“ w Tłumaczu; Pachucki Wojciech, za Towarzystwo zaliczkowe w Bochni; ks. Reszytorowicz Filemon, za Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach; Sawicki Mikołaj, za Towarzystwo kasy zaliczkowéj w Szczércu; Stadnicki Frańciszek, za Stowarzyszenie zaliczkowe w Krakowcu; Schlesinger Jan, za Towarzystwo zaliczkowe w Kałuszu; Szofer Frańciszek, za Kasę zaliczkową „Nadzieja“ w Kulikowie; Terenkoczy Władysław, za Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu; Todschindler Albin, za I. Związkową drukarnią we Lwowie; Urban Józef, za Bank zaliczkowy i Spółkę handlowo rolniczą w Stanisławowie; Ustrzycki Włodzimiérz, za Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu; Wroński Karol, za Stowarzyszenie pożyczkowe „Praca i Oszczędność“ w Jordanowie i Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna pomoc“ w Makowie; Wyspiański Frańciszek, za Towarzystwo zaliczkowe w Białéj; Wicherek Szczepan, za Kasę zaliczkową „Nadzieja“ w Bołszowcach i Piérwsze stowarzyszenie produkcyjne krawców w Cieszynie; Zbrożek Piotr, za Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach; Dr. Zbyszewski Wiktor, za Towarzystwo przemysłowe we Lwowie; Dr. Zgórski Alfred, za Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie; Zgórski Julian, za Towarzystwo zaliczkowe w Stryju; Zienkowski Józef, za Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie; Żabicki Antoni, za Towarzystwo zaliczkowe w Rozdole i Żardecki Bolesław, za Towarzystwo zaliczkowe w Łańcucie; razem 41, zastępujących 49 stowarzyszeń, a to wedle wykazanych przez nich legitymacyi.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Październik 1880.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały		Fundusz rezerwowy		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Wkładki oszczędności: Włożono w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Wyjęto w ciągu miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Spłacone w ciągu miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan z końcem miesiąca	
	z końcem miesiąca		z końcem miesiąca																	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Bełzie	986	11	61	60	364	.	600	.	.	.	964	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Białéj	10866	10	1443	50	26897	35	1807	60	805	92	27899	03	6300	.	.	.	.	.	6300	.
Birczy	5601	53	758	80	4498	52	380	70	495	71	4383	51	22420	.	700	.	610	.	22510	.
Bóbrce	2990	21	804	60	7818	64	57	90	752	44	7124	10	6860	.	3090	.	2770	.	7180	.
Bochni	2427	50	371	.	3375	.	37	.	.	.	3412	.	5700	.	300	.	.	.	6000	.
Bołszowcach	72	50	51	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Brzesku	64802	74	3102	47	94032	99	9274	52	9312	39	93995	12	.	.	.	.	.	.	.	.
Cieszanowie	16310	50	904	50	21487	35	32	.	371	28	21148	07	2000	.	.	.	.	.	2000	.
Dąbrowie	40660	42	9861	95	.	.	.	.	.	.	.	.	162805	73	1096	.	7374	68	156527	05
Delatynie	11602	84	922	97	6234	14	70	.	5	60	6298	54	9100	.	.	.	500	.	8600	.
Dobromilu	2135	44	194	27	2356	30	105	.	100	.	2361	30	3200	.	.	.	500	.	2700	.
Drohobyczu	14951	82	2935	29	39205	49	2871	31	5644	37	36432	43	15300	.	.	.	1300	.	14000	.
Glinianach	21665	34	3194	57	59009	28	7754	51	3649	04	63114	75	13469	97	.	.	1000	.	12469	97
Gorlicach	55129	95	6749	31	106197	36	13564	03	2770	66	116990	73	39165	67	2468	87	3260	.	38374	54
Jarosławiu	21701	41	3321	97	32732	38	1076	18	2216	03	31592	53	23050	52	.	.	1499	06	21551	46
Jaryczowie	298	30	66	.	132	80	.	.	.	.	132	80	1450	.	.	.	.	.	1450	.
Kałuszu	4238	27	391	72	2301	06	30	.	.	.	2331	06	12600	.	.	.	500	.	12100	.
Kańczudze	315	40	41	.	.	.	.	.	.	.	.	.	500	.	.	.	.	.	500	.
Kolbuszowie	1583	50	428	.	2590	60	211	60	50	.	2752	20	2000	.	.	.	.	.	2000	.
Komarnie	6122	27	1079	31	20130	51	1042	.	880	.	20292	51	4500	.	.	.	.	.	4500	.
Krakowcu	1389	.	130	.	1110	46	250	.	142	61	1217	85	850	.	.	.	50	.	800	.
Krościenku	721	33	40	.	1359	25	1780	.	.	.	3139	25	.	.	.	.	.	.	.	.
Kulikowie	553	50	159	.	2109	.	.	.	1500	.	609	.	2592	.	2000	.	75	.	4517	.
Limanowie	21646	15	1064	11	16436	25	3241	31	4106	.	15571	56	32664	50	8216	.	8484	51	32395	99
Lwów, Tow. zal.	124987	04	12431	43	354764	65	51113	04	57666	71	348210	98	5309	.	13002	.	5309	.	13002	.
„ urzęd. poczt.	16207	37	510	28	1371	36	1341	75	245	75	2467	36	9360		.	.	750	.	8610	.
Łańcucie	18427	49	9804	51	84214	17	2918	40	1022	31	86110	26	34098	40	.	.	3956	.	30442	40
Makowie	3443	05	722	79	27052	93	1239	.	200	30	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mariampolu	2727	40	288	26	1187	54	52	.	.	.	1239	54	4000	.	.	.	.	.	4000	.
Mielcu	10221	46	1417	52	23479	31	819	12	499	48	23798	95	12000	.	.	.	.	.	12000	.
Milówce	2602	16	376	94	10678	41	756	67	2045	44	9389	64	2500	.	1500	.	.	.	4000	.
Mościskach	11512	93	4889	76	23176	55	607	04	1077	98	22605	61	16600	.	4200	.	6100	.	14700	.
Nowym Sączu	24656	16	1261	82	83672	75	1983	40	828	18	84827	97	15900	.	.	.	6750	.	9150	.
Oświęcimie	3897	16	338	06	7274	63	377	.	754	.	6897	63	4300	.	.	.	100	.	4200	.
Pilźnie	1357	.	517	34	2278	24	.	.	246	36	2031	88	6000	.	.	.	.	.	6000	.
Podgórzu	1624	.	243	.	5429	84	551	17	605	48	5375	53	3900	.	1500	.	.	.	5400	.
Przemyślu	38767	04	4575	23	136342	56	22021	59	2169	39	156194	86	14010	.	.	.	9530	.	4480	.
Radziechowie	11843	15	2880	21	35915	72	939	50	4401	22	32454	.	10000	.	4500	.	4500	.	10000	.
Rohatynie	8457	46	1788	.	20812	54	2050	.	768	27	22094	27	10800	.	.	.	.	.	10800	.
Rozdole	7110	97	892	18	1819	72	145	50	.	.	1965	22	16035	22	500	.	175	.	16360	22
Rudkach	6525	64	829	52	16282	57	405	32	549	40	16638	49	5950	.	300	.	.	.	6250	.
Sieniawie	1848	54	338	30	3968	86	250	.	104	15	4114	71	9100	.	.	.	.	.	9100	.
Skałacie	1368	54	416	89	44	.	.	.	.	.	44	.	3200	.	.	.	100	.	3100	.
Sądowéj Wiszni	1725	30	259	.	2523	09	.	.	87	.	2436	09	3650	.	.	.	250	.	3400	.
Skolem	346	50	74	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	500	.	.	.	500	.
Śniatynie	4041	94	531	28	6722	04	316	42	111	35	6927	11	2700	.	.	.	.	.	2700	.
Sokalu	11925	21	1057	.	21994	15	2250	35	1067	05	23177	45	21822	52	3000	.	828	69	23993	83
Stanisł. Bk.	67890	43	9636	49	205774	83	6776	77	6611	08	205940	52	11680	55	14999	59	9271	60	17408	54
„ oddz. zast.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	48807	79	2500	.	300	.	51007	79
Stryju	5622	09	311	.	5720	42	715	.	450	73	5984	69	9400	.	.	.	800	.	8600	.
Szczércu	2242	11	558	84	1638	91	303	68	295	83	1646	76	3900	.	.	.	100	.	3800	.
Tarnowie	17414	04	5016	02	50775	26	2769	.	1287	76	52256	50	9630	.	1050	.	2000	.	8680	.
Tyśmienicy	16080	79	2780	27	13692	91	1131	50	85	26	14739	15	15581	12	146	.	402	79	15324	33
Wykotach	3249	36	312	25	10725	88	139	59	64	10	10801	37	10000	.	.	.	300	.	9700	.
Zakliczynie	2271	71	219	50	1122	80	1100	.	.	.	2222	80	7000	.	.	.	200	.	6800	.
Zbarażu	11533	75	2313	89	2831	51	.	.	.	.	2831	51	16894	79	2100	.	1668	58	17326	21
Złoczowie	7288	29	1343	48	30000	13	876	04	1871	06	29005	11	1500	.	.	.	.	.	1500	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Pożyczki udzielone: Spłacono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Udzielono w ciągu miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
	z końcem miesiąca		z końcem miesiąca										z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	72	36	19	.	831	97	50	68	1050	.	1831	29	249	96	6	50	15	52
Białéj	1849	96	226	54	42605	62	3161	53	3053	.	42497	09	2721	69	1610	07	1756	32
Birczy	2415	85	504	33	33870	35	3034	35	3151	.	33987	.	1330	39	659	77	196	86
Bóbrce	894	18	442	64	19111	75	1379	45	1017	42	18749	72	295	16	.	.	390	91
Bochni	686	67	89	21	11731	85	812	71	1417	.	12336	14	602	26	.	.	47	98
Bołszowcach	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	77	14	.	.	46	36
Brzesku	10775	60	10525	91	170163	32	22796	.	17565	64	175393	68	1644	97	5756	83	406	36
Cieszanowie	1540	73	.	.	40883	21	1693	23	1846	35	41036	33	298	17	331	86	237	44
Dąbrowie	8833	09	6458	98	205165	84	3716	63	1655	.	203104	17	1904	76	16255	23	1079	33
Delatynie	3233	62	192	79	27411	51	877	12	763	.	27297	39	1367	02	2124	77	61	59
Dobromilu	1076	83	116	34	8251	26	1006	72	650	.	7894	54	339	02	291	68	58	94
Drohobyczu	554	32	634	89	66843	37	12640	86	11475	.	65677	51	2141	84	834	79	854	61
Glinianach	10726	40	547	38	103923	58	10062	96	14170	04	108030	66	2370	25	72	79	1244	71
Gorlicach	.	.	20713	62	185835	58	29440	90	27816	46	184211	14	4270	89	44094	56	5381	56
Jarosławiu	6604	64	383	54	76835	60	8870	70	6785	.	74749	90	1915	10	4592	50	3898	05
Jaryczowie	222	11	13	09	1928	32	161	82	190	.	1956	50	107	02	.	.	118	78
Kałuszu	122	86	635	62	19514	.	699	.	385	.	19200	.	333	64	21	34	264	55
Kańczudze	60	45	7	83	770	.	.	.	.	.	770	.	103	06	10	.	41	62
Kolbuszowie	510	75	258	18	6754	.	129	.	410	.	7035	.	259	98	221	31	16	43
Komarnie	5257	90	215	84	35786	70	3301	19	4265	.	36750	51	374	72	192	52	150	18
Krakowcu	415	56	22	38	3392	75	233	.	382	.	3485	55	251	.	111	66	70	36
Krościenku	151	79	4	95	1290	.	.	.	1420	.	2710	.	294	48	.	.	1053	37
Kulikowie	385	19	43	76	5308	39	1035	.	1495	.	5768	39	413	61	.	.	85	45
Limanowie	3037	69	491	61	73322	56	3749	69	3304	42	72877	29	1072	44	16	42	240	96
Lwów, Tow. zal.	22845	21	.	.	477899	91	113861	04	118744	09	482782	96	14083	77	23899	06	680	87
„ urzęd. poczt.	2366	47	6	90	28241	95	2922	69	3654	40	28973	66	968	87	224	29	3	56
Łańcucie	12447	33	3386	32	153674	90	4486	15	3300	.	152488	75	1989	53	4544	28	1255	73
Makowie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Mariampolu	638	10	693	37	8210	30	747	42	765	.	8227	88	330	94	802	78	225	07
Mielcu	1695	71	2419	48	46261	74	3476	25	4840	.	47625	49	860	43	2349	47	717	73
Milówce	1043	75	72	27	16645	20	1692	.	1994	.	16947	20	351	97	93	43	92	16
Mościskach	1526	03	320	25	54851	56	7613	15	5908	.	53146	41	529	.	1461	82	417	35
Nowym Sączu	6820	09	8	97	115641	.	35024	.	38734	.	119351	.	2298	40	4267	17	808	44
Oświęcimie	1066	04	640	13	15774	.	2890	.	3206	.	16090	.	274	68	249	17	427	17
Pilźnie	474	84	17	81	10066	.	657	.	472	.	9881	.	432	13	.	.	85	74
Podgórzu	1043	01	100	.	11182	89	1508	14	3065	.	12739	75	781	27	20	.	244	52
Przemyślu	11834	54	3277	49	197310	38	65823	17	76390	.	207877	21	601	95	4890	09	5759	91
Radziechowie	2909	73	681	54	60474	34	6339	61	4382	30	58517	03	1291	52	938	54	21	54
Rohatynie	2047	33	1099	01	39303	19	7555	32	6959	34	38757	21	1796	64	4961	84	770	38
Rozdole	1523	56	321	11	26330	66	2245	96	3245	.	27329	70	766	51	74	23	2	82
Rudkach	2785	57	.	.	27522	61	3391	25	3681	.	27812	36	928	88	3159	30	1128	68
Sieniawie	1945	55	306	88	14751	44	1648	58	2105	.	15207	86	1615	73	515	61	309	78
Skałacie	139	86	362	12	4822	40	236	30	50	.	4636	10	434	69	94	71	264	81
Sądowéj Wiszni	901	03	.	.	8005	21	626	10	487	.	7866	11	406	53	.	.	448	78
Skolem	66	01	33	31	557	65	3	35	600	.	1154	30	235	72	46	14	9	73
Śniatynie	1531	83	.	.	14343	16	1240	80	1550	.	14652	36	825	52	87	83	166	45
Sokalu	1223	15	3335	01	56023	46	1718	65	3176	.	57480	81	1439	35	3174	28	2617	21
Stanisł. Bk.	7553	82	33297	07	28616	05	64538	26	60462	42	284540	21	7025	41	36803	96	13357	29
„ oddz. zast.	2061	67	699	75	50102	.	4256	.	7541	.	53387	.	183	08	.	.	199	13
Stryju	2852	05	199	13	20674	04	2518	39	2635	.	20790	65	919	48	1287	23	571	67
Szczércu	125	98	65	51	8049	24	230	12	204	.	8023	12	306	54	64	10	45	44
Tarnowie	116	63	.	.	78215	94	4465	70	4848	.	78598	24	1987	26	2652	12	245	57
Tyśmienicy	2820	42	2459	88	45119	90	1803	50	1450	.	44766	40	2361	30	6377	15	699	99
Wykotach	238	56	.	.	23345	61	359	.	126	.	23111	78	527	94	11	93	649	89
Zakliczynie	525	38	.	.	9835	.	1388	50	2567	.	11013	50	359	55	410	.	256	34
Zbarażu	3298	60	6374	08	30559	97	2678	82	3366	.	31247	15	1244	48	10530	36	656	05
Złoczowie	3384	75	749	76	42157	37	2959	20	2548	.	41746	17	820	55	554	.	150	77

Jako gość: c. k. radca Namiestnictwa p. Dr. Kajetan Orlecki.

P. Dr. Maly, przewodniczący Wydziału Związku, zagaja posiedzenie i poświęca pamięci zmarłego Patrona ś. p. Józefa Jerzego Pajączkowskiego kilka gorących słów czci i uznania, kończąc wezwaniem do oddania mu hołdu przez powstanie z miejsc, co też uczynili wszyscy obecni, z głębokim żalem w sercu za nieboszczykiem, w ogóle bardzo dla kraju zasłużonym.

Na wniosek p. Lecha wybrano przez aklamacyą przewodniczącym Zgromadzenia, p. Dra Malego, a zastępcą tegoż, na wniosek p. Dra Zgórskiego, p. Biechońskiego.

P. Dr. Skałkowski zdaje sprawę z czynności Patronatu za czas od 1. września 1878. do 31. października 1880.

Na wniosek p. Urbana, przyjmując sprawozdanie Patronatu do wiadomości, dano wyraz uznania przez powstanie z miejsc, zastępcy Patrona, p. Drowi Skałkowskiemu.

Dr. Skałkowski podaje treść listu od komitetu czeskich stowarzyszeń pożyczkowych, pracującego w Pradze około założenia podobnego naszemu Związku, w którym celu jednocześnie właśnie odbywa się tam zjazd, na jaki delegatem swym oznaczył Wydział bawiącego w Pradze rodaka naszego, p. Edmunda Krzena.

P. Lech, nawiązując do sprawozdania Patronatu, nadmienia o zasługach sekretarza Związku, p. Szczepana Wicherka, w zakładaniu stowarzyszeń, oraz o zasilaniu mniejszych stowarzyszeń przez „Towarzystwo oszczędności i zaliczek w Cieszynie“, które ma rozpożyczonych im obecnie 33.000 zł. w. a. Wobec zaś życzliwéj i wyrażającéj gorące pragnienie zawiązania bliższych wzajemnych stosunków treści listu od komitetu stowarzyszeń czeskich, stawia wniosek, który jednomyślnie uchwalono, aby wysłać niezwłocznie do Pragi telegram treści następującéj: „Szanownym przedstawicielom stowarzyszeń pożyczkowych bratniego narodu czeskiego, przesyła najserdeczniejsze „Szczęść Boże“ dla ich usiłowań, zgromadzenie Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie“. Do wysłania tego telegramu uproszono p. Dra Skałkowskiego.

Przystąpiono, w myśl porządku czynności Zgromadzenia, do wyboru komisyi rewizyjnéj do sprawdzenia rachunków Związku za czas ubiegły od ostatniego Zgromadzenia i zbadania budżetu na r. 1881.

Do komisyi téj wybrani zostali przez aklamacyą, na wniosek p. Biechońskiego pp.: Kukiel, Urban i Zbrożek.

Z powodu, że p. Romanowicz, referent sprawy objętéj 6. ustępem porządku czynności dzisiejszego posiedzenia, skutkiem zajęcia w ankiecie szkolnéj nie jest obecny, ustęp ten zostawiono do załatwienia na jutro, a natomiast wzięto pod obrady 4. punkt porządku czynności posiedzenia jutrzejszego.

W myśl tego referuje Dr. Alfred Zgórski sprawę podatkową i stawia do uchwały następujący wniosek Wydziału:

Zgromadzenie oświadcza się:

I Walne Zgromadzenie nie odstępuje od przekonania, że stowarzyszenia nasze, niewłaściwie w ustawie z 9. kwietnia 1873. Dz. u. p. nr. 70. „zarobkowemi“ nazwane, nie zarobkując wcale, nie powinny podlegać ani podatkowi zarobkowemu, ani dochodowemu.

II. Jeżeli jednak wys. rząd nie odstąpi od projektu opodatkowania stowarzyszeń pożyczkowych, wyraża VI. Walne Zgromadzenie nadzieję, że deputowani polscy, jako przedstawiciele interesów kraju i w zrozumieniu ekonomicznéj doniosłości stowarzyszeń, nie odstąpią, jako od maximum możliwego obciążenia stowarzyszeń, od projektu Wydziału Izby deputowanych z 10. marca r. b., przyjmując zarazem w §. 3. ustępie II., alineę *f)*, w następującym brzmieniu: „procenta od czynnych kapitałów zahipotekowanych“.

III. Ponieważ w skutek niezałatwionych od lat kilku rekursów i nieuskutecznionych wymiarów, jakotéż w skutek zupełnie nieraz błędnego i tylko na niekorzyść stowarzyszeń skierowanego tłómaczenia przez władze skarbowe dotychczasowych ustaw i przepisów podatkowych i stemplowych, stworzono stan całkiem anormalny, stosunki gospodarcze stowarzyszeń podkopujący i ciągłe nieporozumienia z władzami skarbowemi wywołujący, przeto wyraża zgromadzenie nadzieję, iż obecny minister skarbu zarządzić zechce: *a)* spieszne załatwienie wszelkich rekursów, skarg i zażaleń stowarzyszeń; *b)* wydanie do władz skarbowych poleceń i pouczeń, iżby w zastosowaniu dotychczasowych ustaw i przepisów podatkowych i należytościowych unikały wszelkich dowolności i tłómaczeń, skierowanych tylko na szkodę naszych stowarzyszeń.

IY. Szóste Walne Zgromadzenie poleca Patronowi i Wydziałowi Związku, aby rezolucye powyższe z odpowiedniém umotywowaniem, podano do wiadomości w. c. k. ministerstwa skarbu, Izby deputowanych i Koła polskiego w Wiédniu.

Przy rozprawie nad tym wnioskiem, zabrał najpiérw głos p. Urban, wnosząc wybranie komisyi z pięciu, któraby się rozpatrzyła w téj sprawie i dała opinią, czy można w razie nieuwzględnienia przez rząd żądania uwolnienia zupełnego od podatków, zgodzić się na wniosek komisyi Izby posłów z d. 10. marca b. r.

P. Mars przemawia za uzyskaniem uwolnienia stowarzyszeń od stempli.

P. Kukiel wnosi zamknięcie obrad nad omawianym przedmiotem, co przyjęto.

P. Dr. Goldman popiéra wniosek przedstawiony

przez p. Dra Zgórskiego i oświadcza się przeciw odesłaniu sprawy do komisyi.

P. Dr. Maramorosz oświadcza się także za wnioskiem przedłożonym.

P. Sawicki wnosi, aby w memorandum do ministerstwa skarbu wyrazić żądanie, ażeby urzędy podatkowe w nakazach płatniczych, uwidoczniały poszczególnie wszelkie dodatki do podatku, jakie mają być zapłacone.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystąpiono do rozpraw szczegółowych i głosowania nad pojedyńczymi ustępami wniosku.

Ustęp I. wniosku uchwalono bez rozpraw.

Przy ustępie II. zabrał głos p. Dr. Zbyszewski, przemawiając za jego opuszczeniem, gdyż jest zdania, że w razie przyjęcia go, osłabionoby ustęp I., oraz że niewiadomo jeszcze, jak Rada państwa postąpi, a sami na siebie nakładać podatków z góry nie potrzebujemy.

P. Dr. Zgórski oświadcza, że można opuścić ustęp II pod zastrzeżeniem, iż Wydział Związku będzie mógł bez upoważnienia od walnego zebrania w téj sprawie postąpić, gdy sprawa przyjdzie pod obrady Izby poselskiéj.

Na to p. Dr. Zbyszewski proponuje, aby w miejsce ustępu II. przyjąć wniosek następujący: „Walne zgromadzenie poleca Patronowi i Wydziałowi Związku, aby w razie wniesienia ponownego ustawy o opodatkowaniu stowarzyszeń, bronili stowarzyszeń naszych w myśl uchwalonego właśnie I. ustępu wniosku.“

P. Lang popiéra ten wniosek. P. referent także zgadza się na niego. Przy głosowaniu został uchwalony, a tém samém ustęp II. wniosku w piérwotném brzmieniu odpadł.

Dalsze ustępy wniosku, zaleconego przez referenta, oraz wniosek p. Sawickiego uchwalono bez rozpraw.

Przewodnictwo Zgromadzenia obejmuje p. Biechoński, a p. Dr. Maly, odnośnie do punktu 7. porządku czynności, referuje sprawę centralnego zakładu finansowego dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Zaznaczywszy, że Związek od samego początku swego istnienia na każdém zgromadzeniu sprawą tą się zajmował, oznajmia, że Wydział jego skłonił się do myśli utworzenia na teraz ze stowarzyszeń wielkiego koła kredytowego, opartego o lwowskie Towarzystwo zaliczkowe, joko najbardziéj rozwinięte i w tym celu wnosi:

I. Poleca się Patronowi i Wydziałowi Związku aby:

a) postarali się o utworzenie, w miejsce centralnéj instytucyi dla stowarzyszeń, koła kredytowego, ze stowarzyszeń złożonego, a o Towarzystwo zaliczkowe lwowskie opartego;

b) dla przysporzenia funduszów temu kołu kredytowemu, wydawać będzie Towarzystwo zaliczkowe lwowskie karty wkładkowe, tak na imię stowarzyszeń, jak i osób prywatnych; stowarzyszenia, do koła kredytowego przyjęte, obowiązane będą w połowie przyznanego im kredytu normalnego zakupywać zawsze te karty i starać się o umieszczenie ich u swoich klientów. Cały stąd uzyskany fundusz użyty będzie wyłącznie na potrzeby koła kredytowego;

c) Zarząd koła stanowić będzie: Patron, dyrekcya Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie i 3 delegatów Wydziału Związku, który decydować będzie: *a)* o przyjęciu do Koła kredytowego, *b)* o oznaczeniu wysokości kredytu normalnego (w rachunku bieżącym) i *c)* o eskoncie weksli stowarzyszeń po za kredytem normalnym z funduszów koła;

d) jako zwrot kosztów administracyi Towarzystwu lwowskiemu, ustanawia się margę 1% między opłacaa pobiéranym procentem; na teraz ustanawia się od wkładek 5%, od kredytów dla stowarzyszeń 6%.

II. Poleca się Patronowi i Wydziałowi Związku, aby rozpoczął rokowania z Towarzystwem zaliczkowém lwowskiém o objęcie kierownictwa tego Koła kredytowego na zasadzie odrębnéj od Towarzystwa administracyi.

P. Stadnicki nie zgadza się z przedłożonymi wnioskami i proponuje, ażeby Patronat i Wydział Związku wypracował statut centralnego banku dla stowarzyszeń w celu dostarczania im jak najtańszego kredytu; bank ten, wedle jego zdania, miałby być utworzony na zasadzie udziałów i wkładek oszczędności, a prócz tego należałoby się postarać o posyskanie tanich kapitałów zagranicznych.

P. Mars przemawia w tym samym duchu i życzy sobie centralnéj instytucyi kredytowéj przy reprezentacyi takiéj, jaką jest Patronat Wydziału Związku stowarzyszeń.

P. Dr. Zgórski dowodzi, że projekt utworzenia instytucyi centralnéj, złożonéj z towarzyszeń i na nich opartéj, jest niewykonalny z téj przyczyny, że stowarzyszenia nie przyjmą za nią poręki. Twierdzi, iż należy zaczynać od małego, a stojąc przy zasadzie własnéj pomocy stworzyć koło kredytowe i oprzéć je o istniejące Towarzystwo zaliczkowe lwowskie. Jest zdania, że stowarzyszenia nasze jeszcze nie dorosły do tego, aby z nimi banki zagraniczne w stosunki wejść mogły. Mogą one zacząć, co najwięcéj kapitałem 500.000 zł. Przy takim zaś kapitale jakże się mierzyć bodaj z galic. Bankiem hipotecznym, który obraca 30,000.000 zł. w. a. Na dziś więc projekt samoistnéj centralnéj instytucyi dla stowarzyszeń, uważa z wszelkich względów za przedwczesny i niedający się uskutecznić.

P. Kukiel wnosi wybranie komisyi z 5 członków, któraby projekt przedłożony koła kredytowego rozebrała szczegółowo i objawiła o nim swe zdanie na następném posiedzeniu.

P. Merunowicz żąda, aby mająca się wybrać komisya rozpatrzyła także projekt utworzenia centralnéj instytucyi samodzielnéj, a w razie uznania go za mo-

żliwy, wypracowała wnioski odpowiednie, polecające oraz Patronatowi nawiązanie stosunków z Bankiem austro-węgierskim, z Bankiem dla krajów koronnych i innymi zakładami pieniężnymi, któreby mogły utworzyć się mającéj instytucyi dostarczyć kredytu.

P. Stadnicki, obstając przy swojém zdaniu, wnosi: „poleca się Wydziałowi i Patronatowi Związku, wypracowanie spieszne statutu dla mającego się założyć Banku stowarzyszeń, a nad wnioskami Wydziału o utworzeniu Koła kredytowego Zgromadzenie przechodzi do porządku dziennego."

Pp. Urban i Wicherek przemawiają za utrzymaniem wniosków Wydziału, twierdząc, że one nie przeszkadzają do zajęcia się założeniem samoistnéj centralnéj instytucyi dla stowarzyszeń.

P. Dr. Zbyszewski proponuje, aby obok zaleconego Koła kredytowego, przystąpić do utworzenia centralnéj instytucyi dla stowarzyszeń w omawianéj już dawniéj formie spółki komandytowéj. Twierdzi, że spółka taka mogłaby rozpocząć czynności bez wielkich kapitałów, bo nawet z 25.000 zł. funduszu zakładowego, który stowarzyszenia z łatwością mogą złożyć, a następnie dojść zwolna do wielkiego kapitału obrotowego.

Przy głosowaniu przyjęto wniosek p. Kukiela, a do komisyi, w myśl tegoż wybranéj, weszli pp. Lang, Kukiel, Merunowicz, Urban i Zbyszewski. Zapowiedziano, że na obradach jéj ma prawo być obecnym każdy członek Zgromadzenia.

Na tém skończono posiedzenie o godzinie $3\frac{1}{2}$ po południu.

Dr. K. Maly. Jan Lang. Wł. Wacł. Lech.

Posiedzenie II. dnia 1. listopada 1880.

Początek posiedzenia o godzinie pół do 10-téj.

Obecni:

Zastępca Patrona, p. Dr. Skałkowski Tadeusz;

Przewodniczący Wydziału, a zarazem przewodniczący odbywającego się zgromadzenia: p. Dr. Maly Karol;

Członkowie Wydziału: pp. Dr. Goldmann Bernard, Romanowicz Tadeusz i Żabicki Antoni.

Jako przedstawiciele stowarzyszeń, prócz p. Dra Burzyńskiego, są wszyscy wyszczególnieni w sprawozdaniu z wczorajszego posiedzenia, tudzież dwaj delegaci dziś po raz piérwszy na zgromadzenie przybyli, to jest p. Jurystowski Józef, za Towarzystwo zaliczkowe urzędników i sług gal. dróg żelaznych i p. Kruszewski Józef, za Galicyjski zakład zastawniczy i kredytowy we Lwowie. Razem jest 42 delegatów zastępujących 50 stowarzyszeń.

Wyręczając przewodniczącego zgromadzenia zasiada na jego miejscu p. Biechoński.

Przedewszystkiem podaje z zadowoleniem do wiadomości zebranych, że jeszcze wczoraj, w odpowiedzi na wysłany od naszego zgromadzenia telegram, nadszedł z Pragi telegram czeski treści następującéj: „Zjazd czesko-morawskich stowarzyszeń pożyczkowych, właśnie w Pradze zasiadający, posyła zjazdowi stowarzyszeń galicyjskich serdeczne pozdrowienie z życzeniem, aby wzajemne zbliżenie się czeskich i galicyjskich stowarzyszeń dobrze się przyjęło, rozwijało i obu narodom bratnim obfite owoce przynosiło." Telegram ten jest podpisany przez profesora Randę, przewodniczącego zjazdu.

Zgromadzenie odczytaną treść telegramu przyjmuje z wyrazem żywéj radości, oraz uczuciem szczeréj sympatyi dla bratniego narodu Czeskiego.

Z porządku czynności przychodzi do załatwienia sprawa założenia centralnéj instytucyi finansowéj dla stowarzyszeń.

P. Dr. Zbyszewski, jako sprawozdawca wybranéj wczoraj dla téj sprawy komisyi, imieniem téjże przekłada i uzasadnia wnioski następujące:

I. Uznaje się za pożądane jak najspieszniejsze utworzenie centralnéj instytucyi kredytowéj dla galicyjskich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych i to w formie spółki komandytowéj i poleca się Patronowi i Wydziałowi Związku, aby bezzwłocznie przedsięwziął czynności przygotowawcze w tym kierunku.

II. Walne zgromadzenie uznaje również za pożyteczne tworzenie się kół kredytowych przy Towarzystwie zaliczkowém lwowskiem, a ewentualnie i przy innych silnych spółkach, według zasad wyrażonych we wniosku Wydziału, i upoważnia Patrona i Wydział do przeprowadzenia takowych.

P. Wicherek wnosi do wniosku Igo stylistyczną poprawkę, ażeby w miejsce wyrazu „galicyjskich" powiedzieć „do związku należących" a przez to objąć i będące w nim stowarzyszenia szląskie.

P. Dr. Zgórski wnosi, ażeby w wniosku I-ym opuszczono wyrazy „i to w formie spółki komandytowéj," bowiem stanowczo twierdzi, iż zakład w téj formie w życie nie wejdzie. Główną trudność widzi w wyszukaniu odpowiednich firmantów. Jest więc zdania, iż o sprawę osób wszystko się rozbije i zdanie to prosi zapisać do protokołu zgromadzenia. Wyraża, że gdyby na czele instytucyi stanęli ludzie nie mający znaczniejszego mienia, jak to bywa w podobnych razach za granicą, to nie udałaby się ona.

P. Zbrożek przemawia za wnioskami komisyi i stawia wniosek następujący: „Wydział Związku, za pośrednictwem czasopisma „Związek," uwiadamiać będzie co trzy miesiące stowarzyszenia o sprawie utworzenia centralnéj instytucyi pieniężnéj."

P. Lech popiéra poprawkę p. Wicherka i w ogóle wnioski komisyi.

P. Mars żąda, ażeby wnioski stowarzyszenia limanowskiego wzięte zostały pod szczegółową rozprawę.

P. Dr. Maly oświadcza, iż Wydział, postanowieniem wniosku na założenie koła kredytowego, chciał poprzednie uchwały Związku do praktycznego rezultatu doprowadzić.

P. Dr. Skałkowski zgadza się na utworzenie spółki komandytowéj, jako banku stowarzyszeń. Nadmienia przytém, że i koło kredytowe może do znacznych doprowadzić rezultatów, czego dowodzi związek kredytowy dla stowarzyszeń przy „Ziwnosteńskiej bance“ w Pradze, do którego należy 147 stowarzyszeń, a w r. 1879. bank ten zeskontował im 900 weksli na sumę łączną 2,700.000 zł.

R. Lang popiéra wnioski komisyi, bo nie widzi zbyt wielkiéj trudności w wyszukaniu odpowiednich ludzi, którzyby jako jawni spólnicy, na czele zakładu kredytowego w formie spółki komandytowéj stanąć mogli, zwłaszcza, gdy siła główna téj instytucyi leżyć będzie w stowarzyszeniach, które do niéj przystąpią. Godzi się téż z poprawką p. Wicherka.

P. Urban zgadza się i na założenie spółki komandytowéj, jako instytucyi centralnéj dla stowarzyszeń i na proponowane przez Wydział koło kredytowe.

P. Merunowicz popopiéra wnioski komisyi, ale stawia poprawkę, ażeby nie wykluczać i innéj formy, jak spółki komondytowéj, dla mającéj się założyć instytucyi centralnéj.

P. Dr. Zbyszewski, jako sprawozdawca komisyi, przyjmuje poprawkę p. Wicherka, a broniąc wniosków, które przedłożył, nadmienia, że jeśli zgromadzenie nie przyjmie wyraźnie formy spółki komandytowéj dla instytucyi centralnéj stowarzyszeń, to stanie na tém samém stanowisku, na jakiém stało się przed kilku laty, gdy toczyły się obrady nad tém, czy ma być komandyta, czy bank akcyjny, czy instytucya oparta na udziałach w myśl ustawy państwowéj z d. 9. kwietnia 1873 r.

P. Mars i p. Merunowicz wnioski swoje cofają.

P. Dr. Maly jako referent wniosków Wydziału przemawia ostatni. Zalecając ich przyjęcie wyraża przekonanie, że projekt komandyty jest utopią i że za rok staniemy znowu w obec pytania, na jakiéj podstawie utworzyć instytucyą centralną.

Przy głosowaniu przyjęto w całości wnioski komisyi i wniosek p. Zbrożka. Nad poprawką Dr. Zgórskiego, żądającego opuszczenia w I. wniosku komisyi wyrazów: „i to w formie spółki komandytowéj.“ uchwalono głosować na wniosek p. Lecha, imiennie. Przy głosowaniu tém, za postawioną poprawką oświadczyło się 8 delegatów, a mianowicie pp. Jaworowski, Kobuzowski, Dr. Maramorosz, Ornstein, Sawicki, Todschindler, Dr. Zgórski Alfred i Zgórski Julian. P. Szofer Franciszek wstrzymał się od głosowania. Przeciw poprawce zaś były wszystkie pozostałe 33 głosy.

P. Dr. Maly obejmuje przewodnictwo zgromazenia.

P. Romanowicz referuje sprawę rozporządzenia Wydziału krajowego, zabraniającego umieszczania funduszów gminnych i powiatowych w stowarzyszeniach pożyczkowych. Sprawę tę przedstawia w sposób następujący:

Z powodu szczegółowego wypadku w powiecie limanowskim wydał Wydział krajowy rozporządzenie do wszystkich rad powiatowych, zakazujące tymże radom i radom gminnym umieszczania funduszów swoich w towarzystwach zaliczkowych, a zalecające natomiast lokowanie ich w kasach pożyczkowych gminnych. Związek stowarzyszeń starał się oddawna w sejmie, aby fundusze gminne, powiatowe i inne publiczne lokowano w towarzystwach zaliczkowych Wydział krajowy rozpatrując swego czasu sprawę podniesienia taniego kredytu przy pomocy specjalnéj ankiety, na któréj wiele mówiono o użyteczności towarzystw zaliczkowych, zwrócił na nie szczególniejszą uwagę i użyczał towarzystwom tym swego poparcia, nagle wydaje zakaz lokowania funduszów gminnych w tych stowarzyszeniach. W r. 1878., kiedy traktowano sprawę kredytu w sejmie, uchwalił tenże, aby fundusze publiczne lokowano w instytucyach, zasługujących na zaufanie, a między niemi w towarzystwach zaliczkowych. Nagle zmienia się zapatrywanie Wydziału, i Wydział krajowy wydaje zakaz lokowania w towarzystwach zaliczkowych, ponieważ nie dają żadnego pupilarnego bezpieczeństwa. To, że towarzystwa nie dają bezpieczeństwa pupilarnego w znaczeniu ustawniczém, nie ulega wątpliwości, lecz ustawa gminna nigdzie nie powiada, ażeby fundusze gminne tylko za pupilarnżm bezpieczeństwem lokowane być mogły. Wydział krajowy więc niesłusznie powołał się na ustawę gminną, a nadto odstąpił od uchwały sejmowéj. Sprawozdawca proponuje tedy następne wnioski do uchwały walnego zgromadzenia:

Walne zgromadzenie, z ubolewaniem przyjmując do wiadomości rozporządzenie Wydziału krajowego z 27. lutego 1880 r. l. 52818, zabraniające gminom lokowania funduszów gminnych w towarzystwach zaliczkowych poleca Wydziałowi Związku, ażeby:

1) wniósł w téj sprawie przedstawienie do Wydziału krajowego;

2) w razie, gdyby to przedstawienie pozostało bez skutku, odniósł się do sejmu z prośbą, aby powziął odpowiednie uchwały, któreby umożliwiły gminom lokacyą funduszów gminnych w towarzystwach zaliczkowych.

P. Wicherek zgadza się z 2gim wnioskiem Wydziału Związku przez referenta przedłożonym, sformułowanym odpowiednio po opuszczeniu wniosku 1go, czego żąda.

P. Zbrożek czyni wniosek następujący:

Walne zgromadzenie wyraża zdanie, iż w razie ponowienia przez Wydział krajowy podobnego zakazu, jak w Limanowéj, należy stronie interesowanéj udać się do Trybunału administracyjnego.

P. Stadnicki wnosi, ażeby nad wnioskami Wydziału Związku przejść do porządku dziennego.

P. Urban stawia wniosek, ażeby z ubolewaniem nad całą omawianą sprawą przejść do porządku dziennego.

P. Merunowicz podzielając zapatrywanie poprzedniego mowcy, formułuje następujący wniosek: Zgromadzenie ubolewając nad treścią rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 27. lutego br., przechodzi nad wnioskiem Wydziału Związku do porządku dziennego.

P. Dr. Goldmann oświadcza, że chociaż rozporządzenie Wydziału krajowego nie szkodzi towarzystwom zaliczkowym pod względem materyalnym, to jednak wyrządzi im szkodę moralną, bo podkupuje zaufanie do nich. Nie zgadza się téż z zapatrywaniami p. Zbrożka, jakoby Sejm krajowy szedł ślepo za postanowieniami Wydziału krajowego. Przeciwnie Sejm, zwłaszcza w sprawach finansowych, daje dowody wielkiéj niezawisłości. Sejm krajowy nie objawił niczém niechęci w obec stowarzyszeń zaliczkowych, przeciwnie, liczne uchwały tegoż świadczą o jego sprzyjaniu tym instytucyom. Wszakże z pożyczki półmilionowéj miały w myśl uchwały Sejmu być zasilane towarzystwa zaliczkowe; daléj istnieje rezolucya sejmowa, iż fundusze chwilowo będące do dyspozycyi należy lokować w stowarzyszeniach zaliczkowych, „zasługujących“ na zaufanie. Popiéra więc usilnie wnioski Wydziału Związku.

P. Dr. Skałkowski broni Wydziału krajowego przed przypuszczeniem, jakoby był nieprzychylny towarzystwom zaliczkowym. Wszakże korespondencya jego przeprowadzona z bankiem austro-węgierskim w interesie towarzystw, któréj zawdzięczają tani kredyt w tym banku, świadczy o tém, iż Wydział krajowy sprzyja towarzystwom. Zakaz zaś lokowania wolnych funduszów gminnych i powiatowych w tych instytucyach można tłomaczyć błędną, a może zanadto skrupulatną interpretacyą przestarzałych już ustaw o instytucyach, mających cechę bezpieczeństwa publicznego. Zresztą Wydział krajowy ma ukochane dziecię: „kasy zaliczkowe,“ i chociaż instytucye te uznane zostały powszechnie za niemające przyszłości, mimo to chciałby je Wydział krajowy podtrzymać, podnieść i chętnie przyczynia się do ich rozwoju. Są to zapatrywania może błędne, nie świadczą jednak o niechęci Wydziału krajowego do towarzystw zaliczkowych. Popiéra więc usilnie wnioski Wydziału Związku i życzy sobie tylko opuścić wyrażenie „z ubolewaniem.“

P. Dr. Krówczyński przemawia za wnioskami Wydziału Związku.

P. Zbrożek cofa swój wniosek.

P. Romanowicz, jako sprawozdawca, przemawiając za wnioskami Wydziału Związku, nadmienia, że należy wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego, bo być może, że rozporządzenie wyszłe dnia 27. lutego r. b. jest tylko wyrazem opinii referenta, nie zaś całego gremium Wydziału, gdyż na intymacie nie ma podpisu zwykłego: „Z Rady Wydziału krajowego,“ lecz jest podpisany tylko p. W. Podlewski.

Przy głosowaniu wniosek p. Stadnickiego upadł, a uchwalono wnioski Wydziału Związku.

P. Dr. Skałkowski oznajmia, iż składa mandat zastępcy Patrona, aby nie krępować, zatrzymaniem go, swobody w mających się dokonać wyborach.

Przystąpiono do wyboru 4 członków Wydziału Związku. Na skrutatorów powołał przewodniczący pp. Jaworowskiego, Stadnickiego i Zbrożka. Głosowanie odbyło się kartkami. Na 37 głosów otrzymali absolutną większość i wybrani zostali: pp. Dr. Goldmann, Dr. Maly, Romanowicz i Dr. Zbyszewski.

Następnie uskuteczniono wybór 2 zastępców członków Wydziału, którymi przy 38 głosach wybrani zostali absolutną większością pp. Bułharyn i Dr. Krowczyński.

Z porządku przedłożył p. Zbrożek sprawozdanie komisyi rewizyjnéj z wnioskiem udzielenia Wydziałowi Związku za zbadane rachunki absolutoryum i ażeby na przyszłość zamykano rachunki Związku z końcem każdego roku słonecznego, a nie jak dotąd bywało z każdém walném doroczném zgromadzeniem Związku.

P. Dr. Zgórski czyni poprawkę, aby roczne rachunki Związku były w czasopiśmie „Związek“ drukowane.

Wnioski komisyi z przyjętą przez tęże poprawką Dr. Zgórskiego zostały uchwalone bez rozpraw.

Daléj p. Zbrożek, imieniém komisyi rewizyjnéj, przedstawia budżet na r. 1881. w sposób następujący: Dochody: 1) Należytości od stowarzyszeń, wedle dotychczasowéj modły, 1478 zł. a.; wkładki, w myśl uchwały z d. 8. Września 1878 r., 438 zł. a.; wpisowe 100 zł. a. razem 2016 zł. a. Wydatki: 1) lokal 100 zł. a.; 2) płaca sekretarza 900 zł. a.; 3) płaca woźnego 72 zł. a.; 4) „Związek“ 150 zł. a.; 5) podróże delegatów 300 zł. a.; 6) Roczniki 60 zł. a.; 7) portorya i różne drobne wydatki 200 zł. a.; 8) różne wydatki zwrotne 182 zł. a. razem 1964 zł. a.

P. Terenkoczy wnosi, ażeby z budżetu 300 zł. a., przeznaczone na podróże dla delegatów, użyć na wynajęcie odpowiedniego lokalu na bióro Związku.

P. Dr. Skałkowski sprzeciwia się temu, wykazując konieczność podróży delegatów Związku, zwłaszcza przy zakładaniu stowarzyszeń, co jest jednym z głównych jego celów.

P. Dr. Zgórski nie zgadza się także na wniosek p. Terenkoczego, ale zaleca, aby sprawę odpowiedniego umieszczenia biura Związku wziąść pod rozwagę.

P. Wicherek wnosi, ażeby za życzliwe umieszczenie kancelaryi Związku w biurze lwowskiego Towarzystwa Zaliczkowego zarządowi tegoż wyrazić podziękowanie.

Pp. Mars i Urban przemawiają za tém, aby postarać się o własny lokal na bióro Związku.

Budżet przedłożony uchwalono bez dalszych rozpraw, oraz wniosek następujący Dr. Zgórskiego: Dla Wydziału Związku, a głównie dla Patrona ma być urządrony osobny lokal.

Po małéj przerwie posiedzenia obejmuje przewodnictwo p. Biechoński udzielając głosu p. Romanowiczowi, który imieniem Wydziału Związku przedstawia na Patrona p. Dra Skałkowskiego Tadeusza, a na zastępcę Patrona p. Dra Malego Karola.

Przy wyborze kartkami, na 35 głosujących, otrzymał p. Dr. Skałkowski na Patrona 28 glosów a p. Dr. Maly na zastępcę Patrona 26 głosów.

P. Dr. Skałkowski oświadcza, że chce być zastępcą Patrona, jak dotąd, gdyż wedle jego zdania p. Dr. Maly miałby być Patronem, a nie zastępcą tegoż.

Na to p. Dr Maly oznajmia, że udział w Patronacie jedynie jako zastępca Patrona przyjąć sobie życzy.

Następnie zgadzają się obaj na przyjęcie stanowiska w Patronacie podług dokonanego wyboru.

Skutkiem wybrania p. Dra Malego na zastępcę Patrona przystąpiono do wyboru na jego miejsce jednego członka Wydziału Związku, którym absolutną większością wybrany został p. Dr. Krówczyński. Na miejsce zaś p. Dra Krowczyńskiego wybrano absolulną większością na zastępcę członka Wydziału Związku p. Ziembickiego Gwalberta.

Na skrutatorów przy dokonanych teraz wyborach powołani byli pp. Kukiel, Urban i Zbrożek.

Na wniosek p. Lecha uchwala zgromadzenie wyraz uznania i podziękowania, przez powstanie z miejsc, p. Dr. Zgórskiemu za redagowanie czasopisma „Związek“.

Z porządku czynności przedłożył dr. Skałkowski wniosek Wydziału Związku w sprawie ustanowienia inspektorów okręgowych, który opiéwa:

I. Walne zgromadzenie poleca Wydziałowi ustanowienie inspektorów okręgowych, ograniczając się na razie do okręgów c. k. sądów obwodowych. Inspektorów wybiérają na lat 3 stowarzyszenia właściwego obwodu przez nadsyłanie głosów na piśmie do Wydziału Związku, któremu przysługuje prawo zatwierdzenia wyboru. II. Obowiązkiem inspektorów będzie: a) zlustrować przynajmniéj raz w rok każde stowarzyszenie swojego okręgu i zdać z czynności téj sprawę Patronowi; b) uczynić to samo i częściéj na żądanie stowarzyszenia, lub osobne polecenie Patrona; c) udzielać Patronowi żądanych wyjaśnień w sprawach stowarzyszenia swojego okręgu. III. Natomiast inspektor ma prawo żądać od stowarzyszeń zwrotu kosztów podróży. Patronat nie powinien przedsięwziąć żadnego ważniejszego postanowienia, ani co do założyć się mających, ani też co do istniejących już stowarzyszeń bez wysłuchania opinii właściwego inspektora okręgowego.

P. Stadnicki przemawia przeciw wnioskowi.

P. Urban popiéra wniosek.

P. Biechowski wnosi uchylenie przedłożonego wniosku a mianowanie i wysyłanie lustratorów pozostawić wyłącznie Patronowi i Wydziałowi Związku.

P. Lang popiéra wniosek Wydziału, ze względu na tém większą potrzebę lustratorów w obec majacego się założyć banku dla stowarzyszeń.

P. Dr. Gerstman wnosi, ażeby wybór lustratorów pozostawić zupełnie Wydziałowi Związku.

P. Zbrożek przemawia za utrzymaniem dotychczasowego stanu, w myśl statutu Związku.

P. Romanowicz oświadcza się za wnioskiem Wydziału.

Po przemówieniu referenta, p. Dr. Skałkowskiego, uchwalono wniosek Wydziału bez zmiany.

P. Lang wnosi przyjęcie bez rozpraw przedłożony przez Wydział Związku projekt instrukcyi dla kontroli w stowarzyszeniach pożyczkowych. Instrukcya ta jest przeważnie oparta na regulaminie lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego. Uchwalono.

P. Dr. Gerstman wnosi, ażeby wszystkie na porządku czynności zgromadzenia umieszczone, a nie załatwione jeszcze sprawy, przekazać Wydziałowi Związku. Nie zgodzono się na to.

P. Terenkoczy, w imieniu stowarzyszenia drohobyckiego, czyni wniosek: Poleca się Patronowi i Wydziałowi Związku, ażeby w celu zaprowadzenia ubezpieczenia na życie członków stowarzyszeń do wysokości zaciągniętéj pożyczki, wypracował projekt, zawiązał rokowania z zakładami ubezpieczeń, a nadto zastanowił się nad możnością załatwienia tego interesu we własnym zakresie.

P. Zienkowski oświadcza, że asekuracya na życie byłaby dla wielu członków przeszkodą do otrzymania pożyczki, bo wszakże jest wielu członków ułomnych, słabowitych i t. p., których żadna asekuracya nie przyjmie. Byłby raczéj za jaknajogólnieszém wymaganiem ubezpieczania się od ognia i gradu.

R. Urban czyni wniosek: „Wydział zbada, o ileby należało polecić, ażeby członkowie czynni dyrekcyi stowarzyszeń pożyczkowych starali się o utrzymanie ajencyi asekuracyjnych w swych biurach.“

Tąk wniosek p. Terenkoczego, jako téż p. Urbana przyjęto.

Na wniosek stanisławowskiego banku zaliczkowego, (referowany przez p. Urbana), uchwalono polecić Wydziałowi i Patronowi, aby uczynili przedstąwienie, a wzglę-

dnie wnieśli protest do ministerstwa przeciw rozporządzeniu Namiestnictwa, zakazującemu kasom oszczędności udzielać towarzystwom zaliczkowym kredytu.

Dwa następne wnioski p. Wicherka przekazano Wydziałowi:

I. Zaleca się stowarzyszeniom pożyczkowym, silnie rozwiniętym, w miastach większych się znajdującym, aby się starały o zaprowadzenie oddziałów zastawniczych.

II. Poleca się Wydziałowi, a względnie Patronowi, ażeby wpływali na zakładanie stowarzyszeń produkcyjnych i spożywczych.

Na miejsca przyszłego zjazdu delegatów oznaczono Lwów, ze względu na tworzenie się banku stowarzyszeń, mimo życzenia, objawionego przez Towarzystwo drohobyckie i p. Wicherka, ażeby na rok przyszły odbyło się walne zgromadzenie Związku w Cieszynie.

Na tém zakończono obrady o godzinie pół do 5-téj po południu.

Dr. Karol Maly. Jan Lang. Wł. Wacł. Lech.

Spółki zarobkowe i gospodarcze w państwie niemieckiém w roku 1879.

Według sprawozdania Patronatu Ogólnego Związku niemieckich spółek zarobkowych i gospodarczych, okazuje się w roku 1879. na polu spółek zarobkowych i gospodarczych postęp, tak pod względem wzrostu ich liczby, jak i pod względem ich wewnętrznego rozwoju. Sprawozdanie Patronatu wylicza 3203 spółek istniejących w Niemczech *) z końcem r. 1879. a mianowicie:

1866	spółek pożyczkowych	przeciw	1841	z końcem r. 1878.
649	„ dla różnych gałęzi przemysłu	„	635	„ „ „ „
642	spółek spożywczych	„	621	„ „ „ „
46	spółek budowlanych	„	49	„ „ „ „
3203	spółek	„	3146	„ „ „ „

Ogólną liczbę spółek w Niemczech istniejących, przyjmuje Patronat na najmniéj 3300 i przypuszcza, wnosząc z cyfr 1125 spółek, których wykazy za r. 1879. posiada, że wszystkie spółki w Niemczech miały w r. 1879.: przeszło milion członków, obrotu przeszło na 2000 milionów marek, własnego kapitału w udziałach i rezerwach przeszło 170—180 milionów marek, a obcych kapitałów przeszło 350—400 milionów marek.

Sprawozdanie Patronatu podaje:

I. Roczne obrachunki 809 s p ó ł e k p o ż y c z k o w y c h (w r. 1878. zebrał 948 obrachunków), które miały z końcem r. 1879. 459.033 członków (przeciw 480.507 w 948 spółkach w r. 1878.), tak, iż w przecięciu na każdą spółkę podwyższyła się liczba członków z 506 na 510.

Udzielone kredyta wynosiły 1.398,120.830 m. (przeciw 1.456,003.733 m. w 948 spółkach w r. 1878.), coby świadczyło o powiększeniu się obrotu w przecięciu na każdą spółkę i na każdego członka, co atoli głównie stąd pochodzi, iż spółki (około 50), których obrachunków za r. 1879. nie dostaje, mają po większéj części bazdzo mały obrót. Z powiększonéj cyfry kredytów udzielanych w rachunku bieżącym, wnosi sprawozdanie Patronatu na polepszenie się stosunków gospodarczych w niektórych okolicach. Powiększona cyfra pożyczek na hipotekę daje autorowi (Dr. Schulze-Delitzschowi) sprawozdania, powód do wypowiedzenia przestrogi, aby spółki pożyczkowe unikały udzielania kredytu realnego, jako wychodzącego po za naturalny zakres ich działania.

Fundusze obrotowe 809 spółek pożyczkowych stanowił przedewszystkiém własny kapitał, wynoszący u nich z końcem r. 1879. 116.114.050 m. (przeciw 116,735.369 m. z końcem r. 1878, w 948 spółkach), a składający się z 100,996.238 m. udziałów członków (przeciw 102.882.342 m. z końcem r. 1878.) i 15,117.802 m. rezerw (przeciw 13,853.027 m. z końcem r 1878.). W przecięciu na każdego członka okazuje się dość znaczny przyrost. Znaczniejszym atoli był przyrost obcego kapitału (depozytów, oszczędności, pożyczek z banków), który z końcem r. 1879. wynosił 347,165.475 m. (przeciw 346,595.413 m. z końcem r. 1878. w 948 spółkach). Podaż obcych kapitałów, a mianowicie wkładek krótkoterminowych przewyższała w ogólności zapotrzebowanie. Stosunek procentowy własnego do obcego kapitału wynosił 33.44% (przeciw 33.68% z końcem r. 1878.), pogorszył się zatém o 0.24% w stosunku do roku poprzedzającego.

Stan efektów, w posiadaniu spółek będących, podniósł się z końcem r. 1879. w porównaniu z końcem r. 1878. o $2^1/_2$ miliona marek, co w znacznéj części zawdzięcza się podwyższonemu kursowi papiérów wartościowych. Sprawozdanie Patronatu ubolewa, że wiele spółek nie odstawia zysku osiągniętego na kursie remanentu efektów, jako rezerwę na różnicę kursu, lecz bierze go do zysku podzielnego i używa go na powiększenie dywidendy.

Brutto-zysk r. 1879. wynosił 6.33% kapitału obrotowego z końcem r. 1879., podczas gdy w r. 1878. dał 6.57% kapitału obrotowego z końca r. 1878. To obniżenie się w r. 1879. tłómaczy się w części niską stopą procentową od udzielanych pożyczek w spółkach. Powyższy stosunek procentowy nie daje atoli dokładnego obrazu zyskowności obrotów, gdyż nie kapitał obrotowy z końca roku lecz przeciętny kapitał obrotowy w ciągu roku może jedynie służyć za podstawę do dotyczącego obliczenia.

Czysty zysk za r. 1879. wynosił 1.79% kapitału obrotowego z końca roku, podczas gdy czysty zysk r. 1879. wynosił trochę więcéj, bo 1.86%. W odniesieniu do zysku

*) W téj liczbie mieści się także kilkadziesiąt spółek polskich w dzielnicy pruskiéj.

brutto był stosunek czystego zysku w r. z. mniéj korzystny, bo 27.3% przeciw 28.3% w r. 1878.

Przyczyna tego leży w stratach, które w r. 1879. były o 410.000 m. wyższe, niż w r. 1878., lecz w większéj części z dochodów rocznych pokryte zostały, a tylko w kilku przypadkach koniecznem było odpiasnie strat od udziałów. W przecięciu przypada strat na jednego członka od 1872. do 1879. r. : 0.63 m., 3.48 m., 1.80 m., 3.49 m. 2.89 m., 3.38 m., 2.74 m. i 3.80 m., podczas gdy w tychże samych latach przypadła 1 m. straty na 5000 m., 1000 m., 1111 1/9 m., 1250 m., 976 m., 1102 m. i 799 m. udzielonego kredytu. Rok ubiegły był zatém pomiędzy témi 7 latami najniekorzystniejszy. Zważyć jednak należy, że na wyższą stosunkowo cyfrę strat roku ubiegłego wpłynęła strata „Bremer-Gewerbe-Bank“, wynosząca 400.000 m., a pochodząca z dawnych lat, lecz dopiéro w r. z. odpisana.

Na cele oświaty i inne cele ogólnego dobra (np. na Górno-Ślązaków, głodem dotkniętych), przeznaczyły spółki w r. z. z czystego zysku razem 43.128 m. (przeciw 28.111 m. w r. 1878). Przodują pod tym względem spółki szlezwicko-holsztyńskie

Do konkursu podało się w ciągu roku ubiegłego 5 spółek, a powodem ich upadku było — jak zawsze — zaniedbanie prawideł dobrego prowadzenia interesu. Nadto 24 spółek poddały się likwidacyi, a brak kontroli nad zarządem był główną przyczyną ich niepowodzenia.

Statystyka członków według zawodów dokonana jest na 747 spółkach, liczących z końcem r. 1879. 366.619 członków. Najliczniéj zastąpieni są w nich samodzielni rękodzielnicy z 31.9%, po nich następują samodzielni rolnicy z 23.1% (85.031 członków). „Robotników“, czyli osób niesamodzielnie z pracy rąk żyjących (robotników i pomocników w różnych przedsiębiorstwach, jako to rolnych, fabrycznych, kolejowych i t. p., daléj czeladników rzemieślniczych, służby wszelkiego rodzaju, tak przy urzędach i instytucyach publicznych, jako i w domach prywatnych) było w spółkach w r. z. 10 5% (38.799 członków).

II. O spółkach **d l a r ó ż n y c h g a ł ę z i p r z e m y s ł u** nie wiele Patronat zebrał materyału.

Od spółek surowcowych podaje sprawozdania tylko 18 przemysłowych (na 152 znanych) i 4 rolniczych (na 64 znanych).

Spółek w celu wspólnego zakupna i wypożyczenia członkom narzędzi rolniczych (Werkgenossenschaften) istniało w r. 1879. 140, lecz nie dostaje o nich Patronatowi bliższych wiadomości.

Na 55 spółek magazynowych otrzymał Patronat tylko od jednéj roczne sprawozdanie.

O spółkach produkcyjnych wyraża się Patronat, że takowe ciérpią wiele pod wpływem niekorzystnych stosunków gospodarczych, że jednak prosperują nieźle — i służą za dowód, jak pomyślne rezultaty mogą na téj drodze dzielni pracownicy osiągnąć. Sprawozdania miał Patronat od 9 przemysłowych spółek produkcyjnych (na 130) i od 2 rolniczych (na 72).

III. 191 spółek spożywczych, których sprawozdania Patronat posiadał, miały 130.777 członków. Sprzedaż towarów wynosiła u nich w r. 1879. razem 28,792.788 m., o 170.000 m więcéj niż w 202 spółkach w r. 1878. Udziały wynosiły z końcem 1879. r. 3,204.677 m. (przeciw 2,927.619 m. w 202 spółkach z końcem r. 1878.), rezerwy 954.723 m. (przeciw 852.695 m. z końcem 1878.) kapitał własny podniósł się zatém bardzo znacznie i pozwolił ograniczyć korzystanie z obcych kapitałów: zapożyczki wynosiły 2,476.502 m. (około 350.000 m. mniéj niż z końcem r. 1878.), długi za towary 722.390 m. (około 60.000 m. mniéj niż w końcu r. 1878.). Zasada sprzedawania za gotówkę bywa coraz surowiéj przeprowadzana; zaległości za towary dane na kredyt wynosiły z końcem r. 1879. u 46 spółek tylko 99.320 m. (przeciw 164.703 m. u 51 spółek w r. 1878.). Spółki spożywcze liczą najwięcéj bo 48.9% (43.684) członków z klasy niesamodzielnych „robotników“, po nich następują samodzielni rękodzielnicy z 17.4%, daléj lékarze, nauczyciele, urzędnicy itd. z 11.9%

IV. Spółek **b u d o w l a n y c h** pozostało z końcem roku 1879. 46. Trzy likwidowały, z których jedna z bardzo znacznemi stratami. Żadna nowa nie powstała. Ponieważ potrzeba pomieszkań w miastach została w ostatnich latach aż do zbytku zaspokojona, przeto po większéj części ograniczają spółki budowlane swą czynność na wynajmowaniu mieszkań w domach jeszcze niesprzedanych. Główną trudność dla spółek téj kategoryi stanowi pozyskanie dostatecznego niewypowiedzialnego kapitału, któryby bez niebezpieczeństwa dla stowarzyszenia na gruntach i budynkach lokować można.

Do Ogólnego Związku niemieckich spółek zarobkowych i gospodarczych należało w r. 1879. około 1100 spółek. Liczba ta nie zmieniła się w porównaniu z r. 1878. Podzwiązków (i związków krajowych) liczy Ogólny Związek 32. Na czele Ogólnego Związku stoi jako Patron dr. Schulze-Delitzsch w Poczdamie. Celom Ogólnego Związku służą: jako organ dziennikarski: „Blätter für Genossenschaftswesen“, tygodnik wydawany przez Schulze-Delitzscha wspólnie z Parisiusem i drem Schneiderem, a wychodzący w Lipsku; jako centralna instytucya kredytowa dla spółek: „Deutsche Genossenschaftsbank von Sörgel, Parisius & Comp. in Berlin“, towarzystwo komandytowe na akcye, założone przez połączone spółki w r. 1864., a mające obecnie 9 milionów marek kapitału akcyjnego; w r. 1871. utworzono komandytę tego banku w Frankfurcie n. M. w celu pośredniczenia w interesach spółek południowo-niemieckich.

KORESPONDENCYA.

Do Szanownéj Redakcyi czasopisma „Związek“
we Lwowie.

W sprawie Towarzystwa zaliczkowego z nieogr. poręką w Krakowie, zwrócono moją uwagę na artykuł w numerze 18. „Związku“ z d. 22. września b. r., w którym korespondent z Krakowa, opisujący przebieg Walnego Zgromadzenia (z powodu wytoczonego dyrektorowi stałemu aktu oskarżenia), odbytego pod mojém przewodnictwem, powiada na wstępie:

„Przewodniczący w myśl porządku dziennego w obszérnym wywodzie, zdał sprawę z całego przebiegu okoliczności, towarzyszących aresztowaniu członka Dyrekcyi Kicińskiego, z którego się okazuje: że p. Kiciński — jeżeli popełnił jakie usterki i przekroczenia — to nie odnoszą się one do czasu urzędowania obecnéj Rady nadzorczéj, ale do epoki, w któréj Towarzystwo zaliczkowe fungowało przy Dyrekcyi Tow. Wzajemnych ubezpieczeń, a w którymto czasie p. Kiciński pełnił obowiązki kasyera towarzystwa“.

Gdy przytoczony właśnie co ustęp mógłby nasunąć mniemanie, jakoby czyny zarzucane p. Kicińskiemu odnosiły się li do czasu, kiedy był kasyerem Towarzystwa zaliczkowego przy boku Dyrekcyi Tow. Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, co nie zgadzałoby się z rzeczywistością i mieściłoby tę niedokładność, że wedle aktu oskarżenia, którego ustępy szczegółowo podałem do wiadomości Walnego zgromadzenia, jedne usterki odnoszą się do czasu owego kasyerstwa, inne zaś do czasu, kiedy p. Kiciński, już jako stały Dyrektor Towarzystwa zaliczkowego — ale nie pod Dyrekcyą Towarzystwa ubezpieczeń — i nie pod obecną Radą nadzorczą i jéj przewodniczącym — ale za dawniejszych Rad nadzorczych fungował, przeto upraszam Szanowną Redakcyą uprzejmie o sprostowanie téj okoliczności, a względnie o umieszczenie niniejszéj korespondencyi, iżby się nie zdawało, że przemowa przewodniczącego zawiérała jakieś zarzuty przeciw Towarzystwu, pod którego bokiem p. Kiciński jako kasyer fungował; podawała ona bowiem proste fakta w porządku, w jakim je zarzucał akt oskarżenia i epokę, do któréj się odnoszą, bez ujmy dla kogokolwiek; a dodała jedynie to, że od r. 1875. a względnie 1877. akt oskarżenia nie wykazuje żadnych zarzutów przeciw Dyrektorowi stałemu; w szczególności za obecnéj Rady nadzorczéj i podpisanego przewodniczącego (1878. do sierpnia 1880. włącznie).

W Krakowie, dnia 23. października 1880.

Dr. Weigel.

Ruch stowarzyszeń.

Bankiet na cześć delegatów Związku odbył się po Zjeździe dnia 1. b. m. wieczorem w hotelu angielskim. Po zaciętéj dwudniowéj walce, w przyjacielskiém kole zapomniano waśni, w najlepszéj myśli i dla dobra spółek podjętéj i prowadzonéj — a przy skromnéj wieczerzy serdeczne toasty pogodziły wszystkich. Szczególnie przyczynił się do tego wiérszowany toast końcowy T. Romanowicza, który podajemy tu w całości:

„Przez dwie doby — Panowie! — zacięte wrą boje;
Ten swoje — ten chce znowu przeforsować swoje —
A jak między Polonią nazbyt często bywa,
Wre rozprawa gorąca, nawet kłótnia żywa.
Jeden okręgowego chce mieć lustratora —
Drugi woli, by Patron dał nam inspektora —
A że mowa biurowa w tytuły bogata,
Więc trzeci, zamiast tamtych chce mieć — delegata.
Jeden znów sławi wdzięki pięknéj komandyty,
Drugi kartki wkładkowéj wielbi powab skryty,
A im większe w swéj lubéj upatruje wdzięki,
Tém sroższe lecą ciosy z przeciwnika ręki.
Czasem jednak na chwilę stygną ich zapały,
Gdy się zbliża wróg wspólny, wróg zapamiętały —
Komandyta drży przed nim — drży kartka wkładkowa,
Bo wróg to ciężki, srogi: kwestya podatkowa.
Więc jak niegdyś Horeszki razem z Soplicami
Zapomniawszy urazy szli w bój z Moskalami,
Tak z Lechem Zgórski, wspólne zawarłszy sojusze,
Z podatkowych pijawek chcą wycisnąć dusze.
A gdy się nad podatkiem napastwią do syta,
Znowu z kartką wkładkową walczy komandyta —
Aż Urban albo Zbrożek, obliczywszy głosy
Tryumf strony zwycięskiéj wznosi pod niebiosy!
I raz jeszcze się hufce przeciwne ściérały,
Kiedy przyszło wybiérać wodzów na rok cały.
Aż wreszcie po dwudniowéj rozprawie i boju
Wszyscyśmy się tu w zgodzie zeszli i pokoju,
I jutro tak, jak zawsze — serdeczni rodacy —
W jednym zwartym szeregu staniemy do pracy.
Bo nie minęły czasy, i nie miną pono,
Gdy wszystko szło w niepamięć pro publico bono!
Więc czy kartka wkładkowa, czy tam komandyta:
Kochajmy się! — i kwita.

Wydział Związku odbył w dniach 4., 11. i 18. b. m. trzy z rzędu posiedzenia. Obecni na nich byli wszyscy funkcyonaryusze, oprócz dra P. Grossa. Prezesem Wydziału wybrany dr. Wiktor Zbyszewski, zastępcą p. Antoni Żabicki. Uchwalono, że Patronat obowiązany jest przedkładać na każdém posiedzeniu Wydziałowi na podstawie protokołu podawczego wszystkie, od ostatniego posiedzenia załatwione sprawy, daléj że inicyatywa do zakładania nowych towarzystw i postanowienia co do przyjmowania towarzystw do Związku w przyszłości nastąpić może tylko na mocy uchwały, powziętéj na pełném posiedzeniu Wydziału Związku. Przyjęto do Związku Towarzystwo zaliczkowe „Praca i oszczędność“ w Jordanowie. — Upoważniono Patronat do poczynienia starań o założenie nowych towarzystw zaliczkowych w Tarnopolu i Krynicy. — W sprawie przyjęcia do Związku Towarzystwa kredyt. miejskiego w Sieniawie zażądano poprzód przedłożenia statutu tegoż Towarzystwa.—Ustanowiono na razie następujące okręgi dla towarzystw: 1. krakowski, 2. nowo-sądecki, 3. tarnowski, 4. rzeszowsko-przemyski,

5. lwowski, do którego dołączono Towarzystwo Gliniany i Bóbrka, 6. samborski, 7. stanisławowsko-kołomyjski, do którego dołączono Towarzystwo Kałusz i 8. złoczowsko-tarnopolski. Polecono Patronowi rozpisanie wyborów lustratorów okręgowych według tego podziału z terminem do 1. stycznia 1881.

Najważniejszą sprawą narad Wydziału na tych trzech posiedzeniach była założyć się mająca komandyta, jako zakład centralny dla stowarzyszeń. Statut dla takiego zakładu został ostatecznie ułożony i Patron ma go rozesłać towarzystwom z zaproszeniem, aby jako cisi spólnicy (komandytyści) przystąpili do projektowanego zakładu i najpóźniéj do 31. grudnia b. r. złożyli na ręce Patrona deklarowane udziały w gotówce. Jako dyrektywę uchwalono, iż do zakładu przyjmować się będzie tylko do Związku należące towarzystwa. Zarazem podał Wydział Patronowi nazwiska dwudziestu kilku obywateli, do których ma się udać z zaproszeniem, aby jako jawni spólnicy (firmanci) do zakładu przystąpili — o dostarczenie dalszych nazwisk postarać się mają stowarzyszenia same. Zakład, którego statut w następnym podamy numerze, nosić ma firmę: „Związkowy Zakład eskontowy dla stowarzyszeń“. Udziały dla jawnych spólników ustanowiono na 1000 zł. — dla cichych na 300 zł. Ilość tychże w obu wypadkach ograniczono do 10. Jawnym spólnikiem może być tylko osoba prywatna, komandytystą tylko stowarzyszenie. Dyrekcyą (z 3 członków) wybiérają jawni spólnicy, Radę zawiadowczą (z 7 członków i Patrona, jako prezesa) komandytyści. Zakład rozpocznie czynności, skoro na udziały wpłaconych będzie 50.000 zł.

Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie Na posiedzeniu Rady zawiadowczéj dnia 9. b. m. przedstawił dr. Zgórski następujący wniosek:

„Celem rozszérzenia zakresu działania Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie

zaprowadzi się osobny oddział zastawniczy na walory.

Kredyt w tym dziale przystępny będzie i dla nieczłonków Towarzystwa a udzielać się go będzie tylko w rachunku bieżącym.

Wysokość kredytu na poszczególne gatunki walorów i oznaczenie walorów, które w lombard przyjmować się będzie, pozostawia się Radzie zawiadowczéj.

Stopę procentową ustanawia się o 1% wyższą nad stopę procentową od wkładek oszczędności, tytułem zwrotu kosztów administracyi pobiérać się będzie ‰ od obrotu w rozchodzie.

Dla działu tego wystara się o osobną koncesyą c. k. Rządu.

Dział ten dotuje się na razie kwotą 50 000 zł.

Potrzebnych dalszych funduszów udzielać bedzie temu działowi kasa ogólna Towarzystwa tytułem zaliczek w Conto Courrente.

Od dotacyi stałéj i zaliczek opłacać będzie dział ten ogólnemu rachunkowi Towarzystwa taki %, jaki Towarzystwo opłaca od wkładek oszczędności.

Bilans działu tego osobno zamykać się będzie — wszelkie koszta administracyi, stępli, podatków i t. p. opłacać będzie ten dział ze swoich dochodów, a nadto ze zysku 10% odkładać na rezerwę, która z czasem wyrównać ma dotacyi Towarzystwa i w miarę przychodu wpływać będzie do ogólnéj kasy Towarzystwa; a resztę czystego zysku z tego działu przyłączać się będzie do ogólnych zysków Towarzystwa.

Celem przysporzenia funduszów Tow. dla tego działu:

wydawać będzie Towarzystwo obok książeczek oszczędności karty oszczędności według załączonego*) wzoru.

Towarzystwo wystara się o domicile dla tych kart w towarzystwach główniejszych miast kraju, na podstawie uprzedniego a według umowy oprocentowanego (zawsze jednak z zyskiem przynajmniéj 1%) pokrycia gotówkowego ze strony Towarzystwa naszego.“

Dla zbadania tego wniosku wybrała Rada osobną komisyą, złożoną z 3 członków Rady, 3 dyrektorów i syndyka Towarzystwa.

Towarzystwo zaliczkowe w Stryju. W miejsce ś. p. Fr. Lachnera wybrano dyrektorem Towarzystwa p. Antoniego Göttingera.

Stowarzyszenie pożyczkowe „Praca i oszczędność“ w Jordanowie z nieograniczoną poręką w sądzie zapisane, założoném zostało 16. października b. r.

W Tarnopolu za inicyatywą delegata Związku p. Władysława Lecha zawiązał się Komitet mający przyprowadzić założenie stowarzyszenia zaliczkowego. Komitet ten stanowią adwokaci pp. dr. Stanisław Glogier, dr. Alfred Kwiatkowski, dr. Henryk Max i dr. Klemens Żywicki; dr. Rościsław Piątkiewicz c. k. notaryusz i Karol Niementowski, profesor seminaryum nauczycielskiego.

Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie zostało wpisanem do rejestru stowarzyszeń, na podstawie uchwały c. k. sądu obwodowego w Przemyślu z dnia 3. listopada 1880 l. 12.798.

Pierwszy wypadek rozwiązania stowarzyszenia przez władze polityczne w Austryi. W r. 1878. założono w Wiédniu stowarzyszenie pod firmą „Conservator“, stow. zarejestr. dla ochrony handlowych i zarobkowych interesów z ograniczoną poręką“, — którego celem było ściąganie zaległości od dłużników i prawne zastępywanie członków w obec c. k. sądów. Działalność ta miała, jak zapewniano, odbywać się bez kosztów, i tylko za pewną prowizyą.

Przed kilku miesiącami skazanym został dyrektor stowarzyszenia tego, uchwałą wiedeńskiego c. k. sądu krajowego na karę pieniężną za przekroczenie §. 88. ustawy

---

*) Patrz „Związek“ str. 156. z r. b.

z 9. kwietnia 1873. przez zastępywanie także i nieczłonków w obec sądów.

Na mocy powyższego, prawomocnego, wyroku sądowego i §§. 37. i 38. powołanéj ustawy — zarządziło niższo-austryackie Namiestnictwo reskryptem z dnia 24. sierpnia 1880 r. l. 28.800 rozwiązanie stowarzyszenia. Wniesiony przez zarząd stowarzyszenia rekurs do Ministerstwa spraw wewnętrznych, został odrzucony, skutkiem czego wpisano pod dniem 5. b. m. do rejestrów stowarzyszeń uchwałę, rozwiązującą towarzystwo.

Piérwszy ten wypadek wkroczenia władzy politycznéj w atrybucye ustawodawczo jéj przysłagujące, zasługuje — zdaniem wiédeńskiego „Genossenschaft“ — na uznanie, tém bardziéj, że stowarzyszenie o które tu chodzi, nawet warunków bytu nieposiadało.

Kasa zaliczkowa w Gródku jest jedynêm towarzystwem, od którego nie mogliśmy otrzymać dat do VI. Rocznika. Celem pozyskania tych dat, jeździł autor Rocznika osobiście do Gródka i przekonał się, że w towarzystwie tém rachunki zamykają się tylko raz na rok i to w dziesięć miesięcy po skończonym roku, że np. w roku bieżącym w sierpniu nie była jeszcze zesumowaną księga likwidacyjna za grudzień z. r. i że w końcu p. kasyer, który zarazem jest sekretarzem Rady powiatowéj, sam jeden ma klucz od kasy, sam jeden przystęp do książek Towarzystwa, a gdy wyjedzie z Gródka, o czém sami przekonaliśmy się, zabiéra klucze od kasy i książek, pozostali zaś członkowie Dyrekcyi nie mają najmniejszego pojęcia o stanie interesów Towarzystwa. Takie oddanie w jedne ręce wszystkich spraw i interesów Towarzystwa zazwyczaj złe dla Towarzystwa miewa skutki, a zbyt spóźnione składanie rachunków zwykło mieć najczęściéj źródło w rzeczywistych nieporządkach w kasie. Zwracamy téż z tego powodu uwagę na tę okoliczność p. Edwarda Weismanna, marszałka powiatowego i zarazem prezesa Rady nadzorczéj Towarzystwa gródeckiego. Władzę zaś polityczną wzywamy do ściślejszego przestrzegania postanowienia §. 35. ustawy z 9 kwietnia 1873. wobec tamtejszego towarzystwa, gdyż w interesie naszym wspólnym leży, aby przez zaniedbywanie kontroli, ustawą wskazanéj, nie ułatwiać ukrywania możliwych nadużyć.

Ogłaszanie rachunków miesięcznych. Swego czasu zażądał Austro-węgierski Bank, aby towarzystwa, korzystające z kredytu w tymże Banku, ogłaszały w „Genossenschaft“ swoje rachunki miesięczne. Zarząd lwowskiéj filii, zwrócił jednak uwagę csntralnego Zarządu Banku, że istnieje organ towarzystw galicyjskich „Związek“, w którym rachunki swe miesięczne ogłaszają, co jest nawet właściwszém, gdyż ogłaszane w „Związku“ rachunki łatwiéj dostają się do wiadomości publicznéj w Galicyi, niż w Genossenschaft“, mało w Galicyi czytaném. Skutkiem tego Dyrekcya austro-węgierskiego Banku zgodziła się na ogłaszanie rachunków miesięcznych w „Związku“ i poleciła filiom swoim w Galicyi zaprenumerowanie tego pisma. Tymczasem towarzystwa żydowskie w Sieniawie, oba w Stanisławowie i Tarnowie, daléj oba towarzystwa zaliczkowe w Krakowie, Brzesku i Limanowéj, ogłaszają pilnie w „Genossenschaft“ swoje rachunki. Towarzystwa żydowskie widocznie szukają „wyższéj kultury“ w „Genossenschaft“, towarzystwa krakowskie wolą w niemieckich pismach, niż we lwowskich ogłaszać swoje rachunki, a towarzystwo limanowskie, ogłaszając rachunki w piśmie niemieckiém, widocznie ma nadzieję zachęcić przez to znaczniejsze kapitały, aby szukały lokacyi w naszych towarzystwach.

O zjeździe w Komottau dnia 10. do 12. z. m. austryackich stowarzyszeń niemieckich, nie można żadnych zaczerpnąć wiadomości, gdyż „Genossenschaft“ nie ogłosiła dotąd protokołów Zgromadzeń.

O zjeździe czeskich spółek dotąd delegat naszego Związku nie nadesłał sprawozdania.

Sejmik Związku spółek zarobkowych odbędzie się dnia 23. i 24. listopada 1880. w sali p. Gąsiorowskiego w Kościanie, na który szanownych Delegatów, członków i przyjaciół Spółek uprzejmie zapraszamy. Środa, dnia 8. listopada 1880. Patron spółek zarobkowych. Porządek dzienny: I. Dnia 23. listopada we wtorek o g. 6. wieczorem. 1. Zebranie wszystkich uczestników w sali p. Gąsiorowskiego i zagajenie sejmiku przez prezesa komitetu Związku. 2. Sprawdzenie mandatów delegowanych przez komitet. 3. Ukonstytuowanie bióra przez wybór marszałka, zastępcy jego i dwóch sekretarzy. 4. Przedłożenie i przyjęcie porządku dziennego. 5. Wyznaczenie komisyi i to: *a)* komisyi prawniczéj (11., 12., 13.) *b)* komisyi administracyjnéj (14. 17.), *c)* komisyi finansowéj (15. 16.). 6. Wykład dra Rzepnikowskiego „o spółkach wedle systemu Raiffeisena“. (Następują obrady w pojedyńczych komisyach). II. Dnia 24. listopsda w środę o g. 9. rano. 7. Przeczytanie rezolucyi ostatniego sejmiku. 8. Sprawozdanie Patrona z czynności Związku za r. 1879. 9. Sprawozdanie podskarbiego z kasy Związku i ew. pokwitowanie na wniosek komisyi rewizyjnéj. 10. Referaty delegatów o rozwoju Spółek przez nich reprezentowanych, w ubiegłym i bieżącym roku. 11. Na co się narażają spółki i zarządy, nieprzestrzegając dokładnie przepisów §§. 23. i 25. prawa z d. 4. lipca 1868? 12. Czy można się z góry na wekslu poddać sądowi okręgowemu w sprawach nad 300 m.? 13. Czy Spółki podpadać mogą prawu o lichwie. 14. O skutecznym sposobie ściągania zaległych wkładek. 15. O najwłaściwszym sposobie wynagradzania członków zarządu. 16. O sposobie ułatwienia patronatowi rewizyi spółek. 17. W jakich wypadkach powinna spółka przyjąć płatnego urzędnika? 18. Wybór członków komitetu w miejsce ustępujących. 19. Ustanowienie miejsca przyszłego sejmiku. 20. Wnioski delegatów.

Dnia 8. b. m. nie wydaliśmy „Związku“, gdyż p. sekretarz VI. Walnego Zgromadzenia nie dostarczył nam na czas protokołów. Obecny Nr. wydajemy, jako podwójny, w dwóch arkuszach druku.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.